

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์งานส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ ของ 4 สถาบันการศึกษา คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในงานส่งเสริมการผลิตตำราฯ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์งานส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษา 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ศึกษาเปรียบเทียบงานส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยปิดกับมหาวิทยาลัยเปิด
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา
4. เสนอเกณฑ์มาตรฐาน การผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2527 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยการใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 575 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือและวิธีในการรวบรวมข้อมูล 3 แบบด้วยกัน คือ

1. การศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ ระเบียบการ โครงการ ประกาศและข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่นับว่าเชื่อถือได้

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ ของมหาวิทยาลัย

3. แบบสอบถาม มี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับงานส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด ได้ข้อมูลกลับมาทั้งสิ้น 334 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 58.09 ของจำนวนตัวอย่างประชากร

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปความเรียง ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามใช้หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยซึ่งได้จากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และจากแบบสอบถาม อาจสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยในระบบปิดและมหาวิทยาลัยในระบบเปิด สรุปได้ดังนี้

1.1 โครงสร้างการบริหารงานและการดำเนินงาน

โครงสร้างของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ ของมหาวิทยาลัยในระบบปิด ประกอบด้วย สำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ และศูนย์หนังสือ แต่ต่างกันตรงที่ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่ละหน่วยงานมีสายการบังคับบัญชาต่างกันโดยสำนักพิมพ์ขึ้นกับฝ่ายวิชาการ โรงพิมพ์ขึ้นกับฝ่ายบริหาร ศูนย์หนังสือขึ้นกับฝ่ายทรัพย์สิน ทั้งนี้ 3 หน่วยงานมีระเบียบปฏิบัติงานของตนเอง

ผู้จัดการของสำนักพิมพ์และโรงพิมพ์เป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย ผู้จัดการศูนย์หนังสือ เป็นบุคลากรประจำ ส่วนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้ง 3 หน่วยงานมีระเบียบปฏิบัติร่วมกัน ขึ้นอยู่กับอธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีแต่งตั้ง ผู้จัดการเป็นบุคลากรประจำ

มหาวิทยาลัยในระบบเปิด รูปแบบของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ ยังไม่แน่ชัดนัก ส่วนการดำเนินการผลิตตำราแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบแรกมหาวิทยาลัย กำหนดให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่สอนกระบวนการวิชาที่ระบุในหลักสูตรเขียนตำรา โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งทำหน้าที่พิจารณาตำรากระบวนการวิชานั้น ๆ แบบที่สอง มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ผลิตตำรา โดยกรรมการชุดดังกล่าวจะประกอบด้วยบุคคล หลายฝ่ายร่วมกันเขียน

1.2 งบประมาณในการดำเนินการ

มหาวิทยาลัยในระบบปิดและระบบเปิดได้งบประมาณในการดำเนินการผลิตตำรา จากมหาวิทยาลัยเหมือนกัน โดยงบประมาณที่มหาวิทยาลัยในระบบปิดกำหนดให้ นั้นมาจากเงินผลประโยชน์ งบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้อื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย ส่วนมหาวิทยาลัยในระบบ เปิดงบประมาณมาจากงบรายได้ของมหาวิทยาลัย

1.3 วิธีการผลิตตำรา

มหาวิทยาลัยในระบบปิดกำหนดให้สำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยทำหน้าที่สรรหา สักเลือกตำราที่อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเสนอโดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการและมีผู้ทรง คุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ เมื่อได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ สักพิมพ์ได้ โรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัย เป็นผู้สักรพิมพ์ให้

มหาวิทยาลัยในระบบเปิด มหาวิทยาลัยกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนกระบวนการวิชา ที่ระบุในหลักสูตร เป็นผู้เขียนตำรากระบวนการวิชานั้น (มหาวิทยาลัยรามคำแหงผู้เขียนมีคนเดียวคือ อาจารย์ผู้สอนกระบวนการวิชา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีอาจารย์ในสาขาวิชาและผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันผลิตชุดวิชา) ตำราที่เขียนเสร็จแล้วจะผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการที่มหาวิทยาลัย กำหนดก่อนที่จะส่งไปดำเนินการสักรพิมพ์โดยโรงพิมพ์เอกชน

1.4 ผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เขียนจะได้รับ

มหาวิทยาลัยในระบบปิดผู้เขียนตำราได้รับเงินค่าลิขสิทธิ์เป็นค่าตอบแทนในการ เขียนตำรา โดยลิขสิทธิ์ตำรานั้นเป็นของมหาวิทยาลัยในระยะเวลาดำเนินการตามสัญญา ส่วน

มหาวิทยาลัยในระบบเปิดผู้เขียนตำราได้รับค่าตอบแทนในรูปแบบเงินที่เรียกว่าเงินรางวัล ส่วนลิขสิทธิ์ของตำรา เป็นของมหาวิทยาลัยตลอดไป

1.5 การเผยแพร่ตำรา

มหาวิทยาลัยในระบบเปิดมีศูนย์หนึ่งสื่อทำหน้าที่เผยแพร่หรือจำหน่ายตำราแก่นักศึกษา ส่วนมหาวิทยาลัยในระบบเปิด การเผยแพร่ตำราแบ่งเป็น 2 แบบ คือ แบบแรก มหาวิทยาลัยมีฝ่ายตำราทำหน้าที่จัดจำหน่ายตำราให้แก่นักศึกษา แบบที่สอง มหาวิทยาลัยให้สำนักบริการจัดส่งตำราแก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น ๆ โดยส่งทางไปรษณีย์

2. สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 334 คน ร้อยละ 52.69 เป็นเพศชายส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี ปฏิบัติการสอนมานานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิอยู่ในระดับปริญญาโท รองลงไปเป็นวุฒิปริญญาเอก ส่วนวุฒิปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ 5.39 ตำแหน่งทางวิชาการของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนใกล้เคียงกันตามลำดับ คือ ตำแหน่งอาจารย์ ร้อยละ 39.87 ตำแหน่งผู้ช่วยคณบดี ร้อยละ 35.63 ส่วนรองคณบดี ร้อยละ 23.05 มีเป็นส่วนน้อยคือร้อยละ 1.50 ที่มีตำแหน่งคณบดี

ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 71.43 มีผลงานด้านการเขียนตำรา และตำราที่ได้จัดพิมพ์นั้นมี จำนวน 1-3 เล่ม ตำราส่วนใหญ่จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัย อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าค่าตอบแทนที่ได้รับจากการเขียนตำราไม่คุ้มค่า

สาเหตุที่อาจารย์ไม่มีผลงานทางด้านพิมพ์ตำราเพราะไม่มีเวลาเขียน ร้อยละ 55.71 ขาดความชำนาญในการเขียน ร้อยละ 20 ส่วนที่ไม่มีทุนในการจัดพิมพ์ ร้อยละ 13.68 มีเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 10.53 เท่านั้นที่ไม่ทราบวิธีการติดต่อกับแหล่งสนับสนุนการพิมพ์

3. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตตำรา

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนถึงร้อยละ 97.67 เห็นว่าการส่งเสริมให้มีตำราภาษาไทยเพื่อใช้ในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น โดยเหตุผลที่ว่าเป็นการช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดี ร้อยละ 37.70 เป็นการพัฒนาการทางวิชาการและเพิ่มพูนความรู้ทางการศึกษา ร้อยละ 31.15 นอกนั้นเห็นว่าจำเป็นเพราะเป็นการเพิ่มตำราภาษาไทย ร้อยละ 18.63 มีเพียงร้อยละ 12.52 ที่เห็นว่า เป็นทางออกของอาจารย์ในการแสดงผลงานทางวิชาการ

วิธีการสรรหาตำราเพื่อดำเนินการจัดพิมพ์นั้น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการ
เสนอตำราในสาขาที่มหาวิทยาลัยต้องการ รองลงไปคิดว่าควรสรรหาจากการแต่งตั้งผู้เขียน
ให้เขียนตำราในแนวที่มหาวิทยาลัยต้องการ ส่วนที่เห็นว่าควรเลือกสรรตำราที่มีผู้เขียนไว้แล้ว
มาจัดพิมพ์และสมควรให้ตั้งคณะกรรมการผู้แต่งตำรา แล้วเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเขียน มี
เพียงส่วนน้อย คือร้อยละ 6.15 เท่านั้น

ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยในการเปิดโอกาสในการส่งเสริม
การแต่งตำรานั้น ส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ทั่ว ๆ ไปที่สนใจใน
การเขียนตำรา รองลงไปเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้อาจารย์เจ้าของวิชาหรือผู้
สอนวิชานั้นเขียนตำราเท่านั้น มีเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรง
คุณวุฒิภายนอกซึ่งมีประสบการณ์และความสามารถเข้าร่วมเขียนตำรา

อาจารย์ส่วนใหญ่ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตตำราจากหนังสือเวียน
หรือประกาศ (ร้อยละ 47.56) จากหนังสือข่าวของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 27.56) ด้าน
บทบาทของโครงการอาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่าโครงการส่งเสริมการผลิตตำราควรเป็นโครงการที่
ส่งเสริมการเขียนและแปลตำราทุกชนิดของอาจารย์ รวมทั้งเป็นโครงการผลิตตำราที่เป็นภาษาไทย
สำหรับใช้เรียนและเอกสารทางวิชาการที่มีคุณค่าถึงแม้จะมีผู้น้อย ส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะ
การดำเนินการของโครงการตำรานั้นอาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่าโครงการตำราฯ ควรเป็นหน่วยงาน
ที่คิดราคาขายให้คุ้มทุนพอเลี้ยงตัวได้เท่านั้น ร้อยละ 70.46 มีอาจารย์เพียงส่วนน้อยเท่านั้น
ที่คิดว่าโครงการตำราฯ ควรเป็นหน่วยงานที่หากำไรให้กับมหาวิทยาลัย คือร้อยละ 11.69

สิ่งสูงใจในการเขียนตำราของอาจารย์อันดับแรกคือ ตำแหน่งทางวิชาการ ร้อยละ
48.02 รองลงไปคือความต้องการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ร้อยละ 14.71 ส่วนข้อ
เสียและเงินค่าตอบแทนที่อาจารย์เห็นว่าเป็นสิ่งสูงใจเป็นอันดับท้าย คือร้อยละ 12.32 และ
12.11 ตามลำดับ

รูปแบบของค่าตอบแทนจากการเขียนตำรา อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
ร้อยละ 46.56 เห็นว่าควรเป็นการจ่ายแบบเหมาจ่ายทุกครั้งที่พิมพ์จำหน่าย รองลงไปเห็นว่า
ควรเป็นการจ่ายค่าลิขสิทธิ์ตามร้อยละของราคาจำหน่ายในส่วนที่จำหน่ายได้ มีเพียงส่วนน้อยที่
ต้องการจ่ายค่าลิขสิทธิ์เป็นการถาวร

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยเข้ามาร่วมเขียนตำรา กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วย ร้อยละ 88.40 และเห็นสมควรให้มีการส่งเสริมให้มีการใช้ตำราร่วมกันในสาขาวิชาเดียวกันระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ร้อยละ 84.05 และสำหรับการมีตำราภาษาไทยใช้ทุกชั้นปีของมหาวิทยาลัย อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วย ร้อยละ 88.65 ส่วนวิธีการผลิตตำรานั้น ร้อยละ 56.40 เห็นว่าควรเขียนขึ้นใหม่ อาจารย์ที่เห็นว่าควรเป็นการแปลจากตำราต่างประเทศและเรียบเรียงนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 21.95 และ 21.65 ตามลำดับ และอาจารย์เป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 85.06 เห็นสมควรให้มีการแปลวารสารทางวิชาการที่มีคุณค่าของต่างประเทศให้เป็นภาษาไทยด้วย

ในการสนับสนุนให้มีการแต่งตำราที่เป็นภาษาไทย จะเห็นได้ว่าคณะ (สาขาวิชา) ให้การสนับสนุนถึงร้อยละ 82.32 และวิธีการสนับสนุนของคณะ (สาขาวิชา) ส่วนใหญ่คือการพิมพ์จำหน่ายให้ ร้อยละ 47.01

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาสำคัญของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ คือ ความล่าช้าในการจัดพิมพ์ ร้อยละ 35.00 รองลงไปเป็นวิธีการในการพิจารณาการรับจัดพิมพ์ที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 29.71 ความไม่ยุติธรรมในการจ่ายค่าลิขสิทธิ์ ร้อยละ 16.17 ส่วนที่เห็นว่าปัญหานั้นคือคุณภาพของตำรา มีเพียง ร้อยละ 11.18

4. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบ อุปสรรคที่

สำคัญในการผลิตตำรา และการปรับปรุงโครงการส่งเสริมการผลิตตำรา

อุปสรรคที่สำคัญในการผลิตตำราในความเห็นของอาจารย์คือ

1. การส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตตำราอย่างจริงจังทั้งในระดับคณะและมหาวิทยาลัย
2. ความเป็นธรรมและระยะเวลาในการคัดเลือกตำรา
3. อาจารย์มีภาระงานสอนและงานบริการมากจนไม่มีเวลาเขียนตำรา
4. ความมีประสัปรการณั้และความชำนาญในการเขียนตำราของอาจารย์รวมทั้งแหล่งค้นคว้าข้อมูลในการเขียนตำรา
5. แร่งกระตุน้และเงินทุนสำหรับการจัดพิมพ์ โดยเฉพาะตำราที่มีผู้เรียนน้อย (เฉพาะอาจารย์ไม่ใช่โครงการฯ)

6. ขั้นตอนในการผลิตตำรา

7. ค่าตอบแทน

8. อุปสรรคอื่น ๆ ได้แก่ โอกาสในการเขียนตำราสำหรับอาจารย์ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเข้าร่วมเขียน การมุ่งผลิตเฉพาะตำราที่ขายได้

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมการผลิตตำรา คือ

1. ด้านนโยบาย ในการส่งเสริมการผลิตตำราจะต้องมีนโยบายและหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดที่สามารถประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ผู้เขียนหรือบุคคลทั่วไปในมหาวิทยาลัยเข้าใจได้ และมหาวิทยาลัยควรให้การส่งเสริมสนับสนุน และกระตุ้นคณาจารย์ในการเขียนตำรา

2. ผู้บริหารโครงการฯ และระบบจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการฯ เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมีการจัดตั้งงบประมาณของโครงการฯ เพื่อเป็นทุนในการดำเนินการ

3. กฎเกณฑ์และความเที่ยงธรรมในการพิจารณาตำราของคณะกรรมการพิจารณาตำรา รวมทั้ง Reader ที่สำนึกในคุณค่าทางวิชาการ

4. ความรู้ความสามารถตลอดจนความถนัดของอาจารย์ในการเขียนตำรา

5. เวลาของอาจารย์ผู้เขียนตำรา รวมทั้งการสร้างบรรยากาศทางวิชาการและแหล่งค้นคว้าข้อมูลในการเขียนตำรา.

6. ค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้แก่ ค่าแห่งหรือความก้าวหน้าทางวิชาการ ชื่อเสียง ค่าตอบแทนในรูปแบบของเงินรางวัล

7. การเผยแพร่ตำราที่มีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยทั้งสองระบบคือ มหาวิทยาลัยในระบบปิด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยในระบบเปิด ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. โครงสร้างการบริหารและการดำเนินงาน

ในด้านโครงสร้างการบริหารของ โครงการส่งเสริมการผลิตสาราของมหาวิทยาลัย ในระบบปิดมีรูปแบบของโครงสร้างที่สมบูรณ์และมีความพร้อมอยู่มาก กล่าวคือ มีสำนักพิมพ์ที่ทำหน้าที่คัดสรรสาราเพื่อจัดพิมพ์ มีโรงพิมพ์ทำหน้าที่ผลิตสารา และมีศูนย์หนังสือขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่เผยแพร่และจัดจำหน่ายสาราที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย ถึงแม้กระนั้นก็ตาม ถ้าดูในด้านการบริหารงานของโครงการส่งเสริมการผลิตสาราของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว อาจจะทำให้เกิดปัญหาพอสมควร คือ ทั้ง 3 หน่วยงานข้างต้นนั้นแต่ละหน่วยงานมีสายการบังคับบัญชา ขึ้นกับรองอธิการบดีคนละฝ่าย กล่าวคือ สำนักพิมพ์ขึ้นกับฝ่ายวิชาการ โรงพิมพ์ขึ้นกับฝ่ายบริหาร และศูนย์หนังสือขึ้นกับฝ่ายทรัพย์สิน การที่ทั้ง 3 หน่วยงานมีสายการบังคับบัญชาที่แยกจากกันเช่นนี้ อาจก่อให้เกิดความสับสนในการประสานงานของหน่วยงานได้ถึงแม้ว่าจะได้มีการตั้งผู้จัดการของแต่ละหน่วยงานไปเป็นกรรมการบริหารของกันและกันแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่ได้ช่วยให้เกิดความคล่องตัวเท่าใดนัก จากการที่แต่ละหน่วยงานแยกกันเป็นอิสระเช่นนี้ทำให้การบริหารหรือนโยบายยังไม่สอดคล้องกันเท่าที่ควร เพราะแต่ละฝ่ายมักจะมองเฉพาะความก้าวหน้าของหน่วยงานของตนเป็นสำคัญโดยไม่ได้อมองในด้านของส่วนรวม ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานพยายามที่จะสร้างผลงานเพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหน่วยงานของตน ซึ่งความไม่สอดคล้องประสานงานกันด้านการดำเนินงานนี้อาจเป็นเหตุให้ระบบการผลิตสาราไม่ก้าวหน้าในทั้งระบบเท่าที่ควร จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าโครงสร้างการบริหารไม่อาจทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่แล้วก็ตาม ซึ่งอาจหาทางแก้ไขได้โดยมหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมการผลิตสาราของมหาวิทยาลัยให้ชัดเจน และกำหนดวิธีการประสานงานของหน่วยงานให้เหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ในด้านการคัดสรร จัดพิมพ์จำหน่ายเผยแพร่สารา มหาวิทยาลัยอาจปรับปรุงโครงสร้างการบริหารใหม่โดยให้ทั้งสามหน่วยงานอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาคนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน และในการผลิตถึงผลงานของหน่วยงานควรจะมองในภาพรวมมากกว่ามองทีละหน่วยงาน เพราะความเป็นจริงแล้วทั้งสามหน่วยงานมีจุดประสงค์อย่างเดียวกันทั้งสิ้น คือ ให้มีตำราภาษาไทยและเผยแพร่ไปให้มากที่สุด ส่วนการบริหารงานของโครงการส่งเสริมการผลิตสาราของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทั้ง 3 หน่วยงานขึ้นตรงกับอธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย มีระเบียบปฏิบัติร่วมกัน ทำให้ไม่มีปัญหาด้านการบริหารหรือการประสานงานระหว่างหน่วยงานถึงแม้ว่ารองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบโครงการ

สำนักพิมพ์จะเปลี่ยนไปตามที่อธิการบดีเห็นสมควร ดังเช่นเปลี่ยนจากโรงอธิการบดีฝ่ายวิจัย เป็นโรงอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เพราะมีนโยบายของโครงการฯ คุมอยู่ (พรทิพย์ พึ่งพิง, สัมภาษณ์) แต่ในด้านความเป็นจริงแล้วการดำเนินงานของทั้ง 3 หน่วยงานเป็นอิสระต่อกัน ต่างคนต่างดำเนินงานและหาวิธีการเพื่อให้หน่วยงานของตนอยู่รอดได้เช่นเดียวกับโครงการ ส่งเสริมการผลิตตำราของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นข้อน่าคิดว่ามหาวิทยาลัยมีมาตรการ หรือนโยบายในการบริหารงานของโครงการส่งเสริมการผลิตตำรา เข้มงวดหรือรัดกุมพอหรือไม่ ก็จะไม่มีผลกระทบต่อการผลิตตำราของมหาวิทยาลัย

ส่วนมหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดมีฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ประสานงานกับคณะต่าง ๆ ในการให้อาจารย์ในภาควิชาของแต่ละคณะเขียนตำราวิชาที่ตนสอนเพื่อใช้ในการเรียนการสอน เมื่อได้ต้นฉบับตำราดังกล่าวฝ่ายวิชาการจะรับมาพิจารณาโดยมีคณะกรรมการวิชาการทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติคัดพิมพ์ เมื่อตำรานั้นผ่านการอนุมัติคัดพิมพ์จะส่งต่อไปให้ฝ่ายตำราเพื่อดำเนินการคัดพิมพ์ให้เป็นรูปเล่มโดยปัจจุบันโรงพิมพ์เอกชนเป็นผู้คัดพิมพ์ จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมีฝ่ายวิชาการซึ่งมีหน้าที่เพียงแต่อนุมัติคัดพิมพ์ตำราที่ทางคณะ เสนอมา ไม่มีข้อกำหนดหรือนโยบายที่แน่ชัดในการพิจารณามาตรฐานหรือคุณภาพของตำรา ทำให้เป็นที่น่าสังเกตว่าตำราซึ่งเป็นสื่อการสอนสำคัญของมหาวิทยาลัยนั้นมหาวิทยาลัยสามารถควบคุมคุณภาพให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานได้ทั้งหมดหรือไม่ เพราะเท่าที่ผ่านมาคุณภาพของตำราขึ้นอยู่กับผู้เขียนเท่านั้น จากการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยมีได้นิ่งนอนใจได้พยายามหาวิธีการที่จะทำให้ตำรา มีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพโดยในปี พ.ศ. 2525 มหาวิทยาลัยได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณา ตำรา และการจ่ายเงินรางวัลสนับสนุนการพัฒนาตำรา พ.ศ. 2525 ขึ้นซึ่งนับว่าเป็นวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตำราของมหาวิทยาลัยที่น่าจะเป็นผลดีอย่างไร แต่ก็ยังเป็นผลดีสำหรับอาจารย์ที่เขียนตำราเท่านั้น มหาวิทยาลัยน่าจะจะมีมาตรการกระตุ้นสนับสนุนอาจารย์ที่ไม่ได้เขียนตำรา ซึ่งอาจเป็นผู้ไม่มีประสบการณ์ในการเขียนตำราหรือมิใช่เป็นอาจารย์ที่สอนวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะ ดังกล่าวแล้วว่าฝ่ายวิชาการซึ่งนอกจากมีหน้าที่รับผิดชอบและภาระงานด้านวิชาการทั้งหมดของมหาวิทยาลัยแล้วยังต้องดูแลด้านการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยด้วย อีกทั้งปัจจุบันมหาวิทยาลัยไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเองต้องจ้างโรงพิมพ์เอกชนให้คัดพิมพ์ทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อประสานงานและความล่าช้าของตำราที่ส่งให้โรงพิมพ์เอกชนพิมพ์ให้ซึ่งมักจะเสร็จไม่ทันกำหนดอยู่เสมอ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อนักศึกษา กล่าวคือเมื่อมีการเปิดเรียนแต่ละภาคการศึกษาแล้วนักศึกษาก็

ก็ยังไม่มีการนำในวิชาที่ตนลงทะ เบียน เรียบ มหาวิทยาลัยน่าจะแบ่งเบาภาระงานในด้านนี้ โดยจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดำเนินการในการคัดเลือกสัทธิพ์และสัจจำหน่วยตำราโดยเฉพาะ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยในระบบเปิดที่แท้จริงโดยไม่มี ชั้นเรียนแต่ใช้สื่อต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ฯลฯ และในบรรดาสื่อเหล่านี้สื่อสิ่งพิมพ์นับว่าเป็นสื่อหลักที่มหาวิทยาลัยจะต้องเร่งรัดพัฒนาตำราประเภทสื่อสิ่งพิมพ์โดยรวดเร็วที่สุดเพื่อให้ทันใช้ในการเรียนแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งโครงสร้างหรือวิธีการผลิตตำราจะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีสำนักวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานกับสาขาวิชาต่าง ๆ ภายใต้ นโยบายของมหาวิทยาลัย และสาขาวิชาซึ่งเทียบได้กับคณะของมหาวิทยาลัยอื่นเป็นผู้ดำเนินการ ด้านการเขียนให้ถูกต้องตามหลักสูตรโดยอยู่ในรูปของคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา ซึ่งคณะกรรมการ กลุ่มผลิตชุดวิชาอันประกอบด้วยนักวิชาการด้านเนื้อหา นักเทคโนโลยีการศึกษา นักวัดผลการศึกษา ประธาน กรรมการและเลขานุการ และมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเขียนด้วยนั้นนับว่า เป็นความสามารถที่น่าผู้มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านมาประสานและร่วมมือกันผลิตตำรา จากการศึกษาพบว่า การสร้างตำราโดยวิธีนี้จะเกิดปัญหาในการประสานงานและระยะเวลาในการ ผลิตตำรา ระหว่างคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชากับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีชื่อเสียง และมีผลงานเด่น เป็นผู้ที่มีการะงานมากทำให้เป็นการยากลำบากต่อการควบคุมให้เขียนให้ เสร็จทันตามกำหนดได้ ส่วนเนื้อหาวิชาที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เรียบร้อยแล้วจะส่งให้ ฝ่ายการพิมพ์ดำเนินการสัทธิพ์ต่อไป

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยยังไม่เห็นหน่วยงานที่เป็นสำนักพิมพ์เหมือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่เมื่อดำเนินการออกมาแล้วจะออกมาในรูปของผลงานของ มหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมซึ่งเป็นข้อดี เพราะดูจากการมีส่วนร่วมแล้วทุกหน่วยก็ได้มีส่วนร่วมอยู่ อย่างแท้จริง จากโครงสร้างดังกล่าวจะเห็นว่า เป็นโครงสร้างเฉพาะตัวของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราชที่จะต้องผลิตตำราในรูปแบบที่นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองได้

2. งบประมาณ

ในด้านงบประมาณในการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 3 หน่วยงานได้รับจากงบประมาณเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย แต่อาจแตกต่างกันในรายละเอียดบ้าง กล่าวคือ สำนักพิมพ์ได้รับงบประมาณในการดำเนินการ จัดพิมพ์และเงินทุนหมุนเวียนจากงบประมาณเงินผลประโยชน์ เมื่อขายได้เท่าใดแล้วก็เอา

กลับมาเป็นทุนหมุนเวียนต่อไปอีก โดยให้ถือว่าเป็นหน่วยงานที่ไม่หวังกำไรแต่ให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้จากการหมุนเวียนเงินที่ได้รับสวัสดิการมา นั่นคือ สำนักพิมพ์ต้องคิดราคาขายให้ศูนย์หนังสือเป็นราคาที่รวมทั้งค่าพิมพ์ ค่าผู้เขียน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและกำไรไว้ด้วย ซึ่งพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามหาวิทยาลัยเสียเงินงบประมาณให้มากพอสมควร และพบว่าสำนักพิมพ์ได้พยายามจัดพิมพ์ตำราเกือบทุกประเภทอยู่แล้ว แต่โดยที่ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องหารายได้มาเป็นทุนหมุนเวียนอยู่บ้างทำให้สำนักพิมพ์ต้องพิจารณาถึงจำนวนจำหน่ายอยู่ด้วยนอกเหนือจากคุณภาพและความจำเป็นที่จะต้องมีตำราใช้ในการเรียนการสอน โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณจากเงินผลประโยชน์เช่นเดียวกับสำนักพิมพ์ แต่รายได้ของโรงพิมพ์จะนำส่งกองคลังของมหาวิทยาลัยทั้งหมด หรือผลกำไรที่อาจมีจากการดำเนินการจะถูกส่งคืนมหาวิทยาลัยหมดเช่นกัน การคิดทางงบประมาณรายรับรายจ่ายต้องทำเป็นรายปี ทำให้โรงพิมพ์ขาดความคล่องตัวเท่าที่ควรทางด้านค่าใช้จ่ายเงินอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการควบคุมที่ดีที่จะทำให้ไม่มีปัญหาด้านการเงิน เพราะโดยลักษณะของงานแล้วโรงพิมพ์มีการใช้วัสดุ และแรงงานค่อนข้างมากและควบคุมได้ยาก และเพื่อแก้ปัญหาด้านการไม่คล่องตัวมหาวิทยาลัยก็ได้กำหนดระเบียบปฏิบัติของโรงพิมพ์โดยเฉพาะโดยมีสาระสำคัญคือให้โรงพิมพ์มีอิสระในงานบุคลากรและวัสดุโดยอิงระเบียบปฏิบัติของทางราชการและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งโดยวิธีการนี้ทำให้มีความคล่องตัวดีพอสมควร ส่วนงบประมาณของศูนย์หนังสือจะมีลักษณะต่างจากสำนักพิมพ์และโรงพิมพ์ กล่าวคือมหาวิทยาลัยลงทุนทางด้านอาคารสถานที่ให้และให้ยืมเงินก้อนหนึ่งไปใช้ในการดำเนินการ โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อมีผลกำไรเกิดขึ้นส่งคืนมหาวิทยาลัย และจากนโยบายที่ต้องเลี้ยงตัวเองและรับผิดชอบในรายจ่ายต่าง ๆ ทำให้ศูนย์หนังสือต้องคิดค่าใช้จ่ายทั้งหมดเข้าไปในราคาขายก่อให้เกิดคำถามว่าศูนย์หนังสือจำหน่ายหนังสือในราคาค่อนข้างสูง ศูนย์หนังสือมีลักษณะการดำเนินงานค่อนข้างมากคือถือเงินทั้งหมดไว้ด้วยตนเองแต่ก็มีระเบียบในการควบคุมที่รัดกุมภายใต้การบริหารของคณะกรรมการบริหารศูนย์หนังสือ

งบประมาณของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราหรือโครงการสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในระบบปิดเหมือนกัน ได้รับเงินจากงบประมาณแผ่นดิน เงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย และรายได้จากการดำเนินการของโครงการสำนักพิมพ์ ซึ่งนับว่าเป็นเงินทุนที่มากพอสมควรซึ่งโครงการสำนักพิมพ์จะรับเงินงบประมาณจากมหาวิทยาลัยระยะหนึ่งแต่จะมุ่งเลี้ยงตัวเองได้ในระยะยาว ซึ่งจากการสังเกตจะเห็นว่าโครงการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งมี 3 หน่วยงานเหมือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านงบประมาณจะ

ต่างกัน โดยเฉพาะที่มาของเงินงบประมาณนอกนั้นไม่ว่าการดำเนินการดำเนินงานงบประมาณที่ได้รับ การดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานเลี้ยงตัวเองได้ ฯลฯ จะเหมือนโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมด ซึ่งอาจจะเป็นด้วยลักษณะของสถาบันที่เป็นมหาวิทยาลัยปิดและเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่มีความพร้อมในด้านนี้

ด้านงบประมาณการส่งเสริมการผลิตตำรามหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยจะจัดงบประมาณในด้านการจัดพิมพ์ตำราให้ฝ่ายตำราสำหรับใช้ช่วยในการจัดพิมพ์ตำรา ส่วนรายได้อาจจากการขายตำราฝ่ายตำราสามารถเก็บไว้เป็นทุนหมุนเวียนในการผลิตตำราได้ ซึ่งจะเห็นว่าลักษณะเช่นนี้งบประมาณของมหาวิทยาลัยเน้นหนักในด้านการจัดพิมพ์ตำราเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนที่จะต้องลงทุนสูง แต่มหาวิทยาลัยก็ยังไม่มองในแง่ของการเลี้ยงตัวได้ของฝ่ายตำรา จึงไม่มีแนวโน้มว่าจะมีผลกระทบกับราคาของตำราของมหาวิทยาลัยเพราะมหาวิทยาลัยรับผิดชอบในส่วนนี้อยู่แล้ว ตำราของมหาวิทยาลัยจึงจำหน่ายได้ในราคาถูกลงกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ส่วนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิตตำราก็จะมีงบประมาณในการดำเนินการจากมหาวิทยาลัยเช่นกัน

ส่วนงบประมาณการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นงบรายได้ของมหาวิทยาลัย แต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตตำราก็ต้องรับผิดชอบในส่วนที่เป็นรายจ่ายของตนด้วย คือ สำนักวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณด้านการเขียน เนื้อหา และฝ่ายการพิมพ์รับผิดชอบงบประมาณด้านการจัดพิมพ์ ซึ่งเป็นการแยกกันอยู่ แต่ก็เพื่อวัตถุประสงค์อันเดียวกันคือการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์หรือเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ

3. วิธีการผลิตตำรา

การผลิตตำราของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะคล้ายคลึงกันคือ จากการที่สำนักพิมพ์เปิดโอกาสให้อาจารย์หรือคณะวิชาที่จะให้สำนักพิมพ์จัดพิมพ์ให้เสนอต้นฉบับตำราให้สำนักพิมพ์พิจารณาจัดพิมพ์ หรือบางครั้งสำนักพิมพ์พิจารณาเห็นว่าตำราเล่มใดที่ขาดแคลนอยู่ และยังไม่เคยมีผู้ใดเขียนมาก่อนก็อาจพิจารณาแต่งตั้งตัวผู้เขียนมาเขียนได้ ซึ่งโดยวิธีดังกล่าวข้างต้นสำนักพิมพ์จะมีคณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมเป็นกรณี ๆ ไป เมื่อได้ต้นฉบับตำรามาแล้วสำนักพิมพ์

ก็จะส่งให้โรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัยดำเนินการจัดพิมพ์ต่อไป ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าสำนักพิมพ์เป็นผู้กำหนดนโยบายในการเลือกประเภทของตำรา ผู้แต่ง และจำนวนเล่มที่จะจัดพิมพ์โดยผ่านทางมติของกรรมการของสำนักพิมพ์ ดังนั้นคณะกรรมการควรมาจากคณะหรือภาควิชาที่เข้าใจและรู้ในรายละเอียดในเนื้อหาของตำราอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ได้ตำราที่มีคุณภาพดีและเพื่อป้องกันการเข้าใจผิดจากผู้ที่เสนอตำราแล้วไม่ได้รับการพิจารณาจัดพิมพ์ก็จะขบขันและเข้าใจผิดคิดว่ารับพิมพ์เฉพาะตำราของผู้ที่รู้จักสนิทกันเท่านั้น และจากการศึกษาพบว่าอาจารย์ของมหาวิทยาลัยจำนวนมากก็เที่ยวที่จัดพิมพ์เองและขายเองหรือมอบให้สำนักพิมพ์เอกชนดำเนินการจัดพิมพ์ให้ กล่าวโดยสรุปแล้วการได้มาซึ่งตำราในแขนงวิชาต่าง ๆ ยังอยู่ในวงที่ไม่กว้างเท่าที่ควร และพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยยังน้อยอยู่

ดังกล่าวแล้วว่าตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้จากอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้เขียนตำราวิชาที่ตนรับผิดชอบแล้ว เสนอฝ่ายวิชาการเพื่อพิจารณาอนุมัติจัดพิมพ์ เมื่อได้รับอนุมัติจะส่งให้ฝ่ายตำราของมหาวิทยาลัยดำเนินการจัดพิมพ์โดยการว่าจ้างให้โรงพิมพ์เอกชนพิมพ์ให้ จะเห็นว่าฝ่ายตำราทำหน้าที่คล้ายสำนักพิมพ์และศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัยในระบบปิด คือรับต้นฉบับตำราจากฝ่ายวิชาการมาดำเนินการจัดพิมพ์และจัดจำหน่าย แต่จะต่างกันตรงที่ว่าไม่ต้องรับผิดชอบในการพิจารณาต้นฉบับตำรา เป็นแต่เพียงรับเรื่องจากฝ่ายวิชาการมาดำเนินการ และเป็นผู้จัดจำหน่ายตำราที่พิมพ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว สรุปได้ว่างานหลักของฝ่ายตำราคือการดำเนินการจัดพิมพ์และจัดจำหน่ายตำราซึ่งนับว่าเป็นงานใหญ่พอสมควร และปัจจุบันยังประสบปัญหาอยู่มาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยไม่มีโรงพิมพ์ต้องว่าจ้างโรงพิมพ์เอกชนให้พิมพ์ตำราวิชาต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาการประสานงานและความล่าช้าของตำราซึ่งพิมพ์ไม่เสร็จทันกำหนด เรียนในแต่ละภาคการศึกษา และบางครั้งไม่สามารถตอบได้ว่าตำราจะเสร็จเมื่อใด ฝ่ายตำรานับว่าเป็นกำลังสำคัญของมหาวิทยาลัยในการจัดพิมพ์ตำราที่เป็นสื่อหลักหรือหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน ดังนั้นฝ่ายตำราควรเป็นหน่วยงานที่ใหญ่พอตัวที่จะรับนโยบายการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยได้ นอกจากนั้นฝ่ายตำราควรมีนโยบายและการบริหารงานของหน่วยงานที่แน่นอนรัดกุมและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานผลิตตำรามากกว่าที่เป็นอยู่

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อหาของตำราโดยการตั้งคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา แต่โดยที่อาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีน้อยมหาวิทยาลัยได้ใช้วิธีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกจำนวนมากให้มา เป็นกรรมการและ/หรือช่วยเขียนชุดวิชา

ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการระดมกำลังความคิดและกำลังสมองชั้นดีของแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาร่วมกันผลิตตำราของมหาวิทยาลัย อันจะทำให้ได้ตำราที่มีคุณภาพและเท่าที่ผ่านมามหาวิทยาลัยยังไม่ประสบปัญหาในการผลิตตำราล่าเหตุอาจมาจากการได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายในมหาวิทยาลัยและบุคลากรภายนอก ซึ่งเป็นข้อที่น่าสนใจว่าผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกให้ความร่วมมือในการผลิตตำราเป็นอย่างดี อาจเนื่องจากเห็นว่า เป็นมหาวิทยาลัยที่ใช้ระบบการล่อนทางไกลใช้ตำราเป็นสื่อหลักของมหาวิทยาลัย ถ้าได้เขียนตำราของมหาวิทยาลัยแล้วจะเป็นทางออกของความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่และผลงานของตนจะได้รับการตีพิมพ์ทันทีและเผยแพร่ไปทั่วทุกภาคของประเทศทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป เพราะมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่มีนักศึกษาอยู่ทั่วทั้งประเทศ และอาจมาจากเงินค่าตอบแทนที่มากพอสมควรหรืออาจไปงานเขียนของตนขอตำแหน่งทางวิชาการได้จากการศึกษาพบว่าในการดำเนินการผลิตตำราเท่าที่ผ่านมายังประสบกับปัญหาที่ความล่าช้าของการผลิตตำราที่เสร็จไม่ทันเปิดภาคการศึกษาอยู่เกือบทุกภาคการศึกษา อันเนื่องมาจากผู้เขียนมีเวลาจำกัดในการเขียนจึงไม่สามารถเขียนได้ทันตามกำหนด แต่ถ้าผลิตตำราได้ครบตามรายวิชาในหลักสูตรแล้วปัญหานี้คงหมดไป

4. ผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เขียนจะได้รับ

ผู้เขียนตำราของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนคล้ายคลึงกันกล่าวคือโครงการฯ กำหนดค่าให้เป็นร้อยละของราคาหน้าปกของจำนวนที่ขายได้เป็นเกณฑ์ ตำราที่ขายได้มากหรือขายได้น้อยจะจ่ายให้ในอัตราที่ไม่เท่ากัน ซึ่งเท่ากับเป็นการซื้อลิขสิทธิ์ในการพิมพ์แต่ละครั้ง โดยวิธีนี้ผลประโยชน์ตอบแทนโดยทั่วไปจึงไม่มากนักเพราะจากการที่เป็นมหาวิทยาลัยปิดจำนวนนักศึกษาแต่ละปีมีจำนวนจำกัดและตำราที่พิมพ์สำหรับใช้ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่นอกจากชั้นปีที่ 1 มีจำนวนพิมพ์และอัตราขายที่ค่อนข้างต่ำถึงอาจพิจารณาได้ว่านอกจากตัวเงินแล้วสิ่งที่ผู้เขียนจะได้รับคือเกียรติยศ ชื่อเสียงและความยอมรับของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยซึ่งจะมีผลในการนำไปใช้เพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการต่อไป เพราะจากการศึกษาพบว่าสิ่งจูงใจที่สำคัญในการเขียนตำรา คือตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อเสียง และเงินค่าตอบแทนตามลำดับ และในการศึกษาพบว่าข้อจำกัดของการคัดเลือกตีพิมพ์ตำราและค่าตอบแทนที่ได้รับของสำนักพิมพ์ ทำให้มีผู้เขียนตำราจำนวนมากที่ตีพิมพ์ตำราเองโดยอาศัยสำนักพิมพ์เอกชน เพราะไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกเพียงแต่เขียนให้มีผู้ซื้อและถ้ามีผู้ซื้อมากก็ได้ค่าตอบแทนมากกว่า อนึ่ง เมื่อตีพิมพ์กับ

สำนักพิมพ์เอกชนจะมีตลาดขายมากกว่าทำให้จำหน่ายได้ราคาซึ่งเป็นข้อที่นำคิดว่าหาวิธีการอย่างไรในการแก้ไขปัญหานี้

ส่วนมหาวิทยาลัยรามคำแหงอาจารย์ผู้เขียนได้รับค่าตอบแทนในรูปแบบเงินรางวัลอัตราที่ได้รับขึ้นอยู่กับประเภทของหนังสือที่เขียน โดยได้รับเป็นร้อยละของราคาต้นทูนที่มหาวิทยาลัยกำหนด และลิขสิทธิ์ของตำรา เป็นของมหาวิทยาลัยตลอดไปซึ่งนับว่าผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบของเงินนับว่าไม่มากนัก จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มองในด้านการได้รับตำแหน่งทางวิชาการ ความต้องการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และชื่อเสียงมากกว่า และจากการที่มหาวิทยาลัยก็ได้พยายามปรับปรุงและสร้างแรงจูงใจอาจารย์ผู้เขียนตำราโดยการตั้งกรรมการพิจารณาตำราขึ้นเพื่อพิจารณาตำราของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ตำราเล่มใดผ่านการพิจารณาจากกรรมการพิจารณาตำราจะได้รับเงินรางวัล 20,000 บาท และมีการจัดประกวดตำราดีเด่นคือ การนำตำราที่ได้รับรางวัลดังกล่าวมาจัดประกวดขึ้นตำราเล่มใดชนะการประกวดก็จะได้เงินรางวัลจำนวน 40,000 บาท นับว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สร้างเสริมแรงจูงใจและการสร้างชื่อเสียงให้อาจารย์ที่เขียนตำราและยังผลถึงคุณภาพของตำราของมหาวิทยาลัยอีกด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมสาราช มีชุดวิชาต่าง ๆ เป็นสื่อในการเรียนการสอนซึ่งแต่ละชุดวิชาแบ่งออกเป็น 15 หน่วย แต่ละหน่วยมีความยาวประมาณ 60 - 80 หน้า ผู้เขียนจะได้รับค่าตอบแทนหน่วยละ 12,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่มากพอสมควรเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งในการรวมผู้เขียนจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้ร่วมกันเขียนชุดวิชา นอกจากนี้การอบรมให้ความรู้ในการเขียนตำราต่อผู้เขียนก่อนลงมือเขียนอาจเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอีกประการหนึ่งด้วย แต่ทั้งนี้ลิขสิทธิ์ของตำรา เป็นของมหาวิทยาลัยอย่างถาวร ผู้เขียนจะนำไปขายหรือพิมพ์ที่อื่นมิได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเหมือนกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากการศึกษาพบว่าผู้เขียนเป็นส่วนน้อยที่ไม่พอใจในค่าตอบแทนที่ได้รับหรือขายขาดสิทธิ์ของหนังสือที่ตนเขียนสาเหตุที่มหาวิทยาลัยต้องให้ลิขสิทธิ์ของตำรา เป็นของมหาวิทยาลัยอย่างถาวรอาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมสาราช เป็นมหาวิทยาลัยที่ต้องใช้ตำราเป็นสื่อหลักในการสอน นอกจากนี้จำนวนนักศึกษามีมากถ้าไม่ซื้อสิทธิ์ขาดจะทำให้คุ้มจำนวนผลิิตตำราได้ยาก

5. การเผยแพร่ตำรา

มหาวิทยาลัยในระบบปิดมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการเผยแพร่ตำราที่ผลิตโดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย คือ ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการเผยแพร่และ

สัจจภาพนายศรารของมหาวิทยาลัยโดยวิธีการสัจจภาพทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย นับว่า เป็นวิธีการที่ได้ผลเสมอมา นอกจากนั้นศูนย์หนังสือยังมีภาวโฆณะฯเผยแพร่ทั้งตำราและหน่วยงาน ของตนโดยใช้ประกาศโฆณะตามสถานที่ต่าง ๆ แจกสิ่งพิมพ์โฆณะหรือแม้แต่พิมพ์โฆณะลงใน ตำราที่สัจจภาพ ซึ่งพบว่าเป็นวิธีที่ประลอบความสำเร็จพอสมควร ถึงกระนั้นก็ตามนอกจาก การประกาศประชาสัมพันธ์หน่วยงานหรือตำราที่ศูนย์หนังสือสัจจภาพแล้วควรมีการจูงใจผู้ที่สนใจ ตำราของศูนย์หนังสือด้วย แต่ส่วนใหญ่จะมีผู้ดีในเรื่องราคาขายของตำราที่ศูนย์หนังสือดำเนิน การสัจจภาพให้สำนักพิมพ์ว่ามีราคาค่อนข้างสูง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการคิดต้นทุน ก่าไร และ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานถึง 3 ขั้นตอน คือจากสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือ แต่อย่างไร ก็ตาม การที่ศูนย์หนังสือต้องคิดค่าใช้จ่ายในการสัจจภาพคือร้อยละ 30 ของราคาหน้าปกบวก ก่าไรสูงถึงขนาดนั้น อาจเนื่องมาจากสภาพความเป็นจริงที่ว่าศูนย์หนังสือต้องพยายามเลี้ยงตัวเอง ให้ได้และอัตราความเสี่ยงในการที่จะนำหนังสือไปสัจจภาพก็ยังคงมีอยู่

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีฝ่ายตำราของมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เผยแพร่ตำรา ตำรา กระบวนวิชาต่าง ๆ ที่ผ่านการอนุมัติสัจจพิมพ์ของฝ่ายวิชาการจะส่งมาให้ฝ่ายตำราดำเนินการสัจจ พิมพ์ นอกจากงานการดำเนินการสัจจพิมพ์โดยการติดต่อให้โรงพิมพ์เอกชนพิมพ์ให้แล้วจะต้องมี หน้าที่สัจจภาพตำราดังกล่าวด้วย ดังนั้นฝ่ายตำราจะต้องเป็นหน่วยงานใหญ่ การบริหารงาน และการดำเนินงานต้องคล่องตัวเท่าที่ควรรวมทั้งการประสานงานระหว่างฝ่ายตำรากับหน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้องเช่น ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้เขียนชุดวิชา ฯลฯ จะต้องใกล้ชิดเพื่อมิให้เกิดความ สับสนและปัญหาในการผลิตตำรา กล่าวคือ การสัจจพิมพ์ตำราเข้าย่อนตำราวิชาใดยังสัจจภาพไม่ หมดแต่มีการสั่งพิมพ์เพิ่ม หรือวิชาใดตำราหมดแล้วแต่ยังไม่มีการสั่งพิมพ์ ตำราวิชาใดมีการ แกไขปรับปรุงก่อนสัจจพิมพ์ใหม่ เหล่านี้เป็นต้น

การเผยแพร่ตำราหรือเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัยสู่วิทยุธรรมาธิราชต่างจาก มหาวิทยาลัยอื่นตรงที่มหาวิทยาลัยบังคับขายตำราให้นักศึกษาพร้อมกับการลงทะเบียน ผู้ที่ลง ทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษาเท่านั้นถึงจะได้รับเอกสารการสอนดังกล่าวจากมหาวิทยาลัย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยยังไม่มีระบบการเผยแพร่และสัจจภาพกับบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวาง แต่ใช้ระบบที่ให้ผู้สนใจสั่งซื้อจากสำนักบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้ในราคาที่ มหาวิทยาลัยกำหนด ฉะนั้นการเผยแพร่ซึ่งยังไม่มากเท่าที่ควร นอกจาก

การจำหน่ายตำราในลักษณะดังกล่าวแล้วมหาวิทยาลัยยังมี "มม มสร." ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและบุคคลที่สนใจนับว่าเป็นวิธีการเผยแพร่ตำราที่ดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยขออภิปรายผลดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 334 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ทั้ง 4 มหาวิทยาลัย) เนื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งมานาน อาจารย์ส่วนใหญ่จึงมีอายุการปฏิบัติการสอนมานานประมาณ 11 ปีขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นใหม่ อาจารย์ส่วนใหญ่จึงมีอายุการปฏิบัติงานประมาณ 1-5 ปีเท่านั้น ส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ทุกมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท ทั้ง 4 มหาวิทยาลัยอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งทางวิชาการต่างกัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอาจารย์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเก่าแก่ของมหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามของทุกมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีผลงานการเขียนหรือแปลตำราเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่มีผลงานการเขียนตำรา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพราะไม่มีเวลาเขียน เนื่องจากภาระงานสอนและงานบริการมาก รองลงไปคือการขาดความชำนาญรวมทั้งประสบการณ์ในการเขียนซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่มหาวิทยาลัยต้องหาทางแก้ไข ส่วนผลงานการเขียนตำราที่ได้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่ 1-3 เล่ม ทุกมหาวิทยาลัย แต่ในจำนวนตำราที่ได้จัดพิมพ์ 7-9 เล่ม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจะมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ สาเหตุมาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชใช้ตำราเป็นสื่อการสอนหลัก เพราะอาจารย์ของมหาวิทยาลัยจะต้องเขียนตำราเพื่อเป็นสื่อในการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ตำราที่ได้จัดพิมพ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการจัดพิมพ์ให้ แต่ตำราของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่อาจารย์จะจัดพิมพ์เองเป็นเพราะความไม่เข้าใจในนโยบายของสำนักพิมพ์ การไม่พอใจในการพิจารณาจัดพิมพ์ตำราหรือการจัดพิมพ์ล่าช้าของสำนักพิมพ์ และค่าตอบแทนการเขียนตำราที่เคยได้รับทุกมหาวิทยาลัยมีความเห็นตรงกัน

เป็นส่วนใหญ่คือไม่คุ้มค่า เพราะถ้าเป็นตำราในมหาวิทยาลัยปิดการจ่ายค่าลิขสิทธิ์ตามร้อยละของราคาขายตามจำนวนพิมพ์ซึ่งผู้ใช้มีจำนวนจำกัดทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมในการจ่ายค่าลิขสิทธิ์ ส่วนในมหาวิทยาลัยเปิดการที่ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยอย่างถาวรทำให้ผู้ใช้ยืมหมดโอกาสขายลิขสิทธิ์หรือสัต์พิมพ์เองกลายเป็นลิขสิทธิ์ตาย

3. การส่งเสริมให้ตีตราภาษาไทยเพื่อใช้ในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น จะเห็นได้จากการทำงานของทั้ง 4 มหาวิทยาลัยจะตอบตรงกันหมดซึ่งส่วนใหญ่มอง เห็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดี รองลงไปคือเป็นการพัฒนาการทางวิชาการและเพิ่มพูนความรู้ทางการศึกษา เพราะในมหาวิทยาลัยแล้วนอกจากอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาจะได้รับความรู้จากตำราหรือหนังสืออ่านประกอบต่าง ๆ ทำให้ความรู้กว้างขวางขึ้น ยิ่ง เฉพาะในมหาวิทยาลัยเปิดด้วยแล้วตำราคือหัวใจสำคัญ เป็นสื่อหลักที่นักศึกษาจะสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. การดำเนินการสรรหาตำราภาษาไทยในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่อาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความเห็นตรงกันว่าควร เป็นการ เสนอตำราในสาขาที่มหาวิทยาลัยต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของมหาวิทยาลัยอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งคือ ถ้า เสนอตำราที่มหาวิทยาลัยหรือสำนักพิมพ์ไม่ต้องการก็จะไม่ได้รับการจัดพิมพ์ ส่วนอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ เห็นควรให้แต่งตั้งผู้ เขียนให้เขียนตำราในแนวที่มหาวิทยาลัยต้องการ ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกับรูปแบบการผลิตตำราของแต่ละมหาวิทยาลัย การเปิดโอกาสให้อาจารย์ทั่ว ๆ ไปที่สนใจในการเขียนตำรา เป็นแนวทางหนึ่งที่มีมหาวิทยาลัยส่งเสริมในการผลิตตำรา โดยอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์มีความคิดเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ส่วนมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดโอกาสให้อาจารย์เจ้าของวิชาหรือผู้สอนวิชานั้น เขียนตำราเท่านั้น เพราะมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้ภาควิชาสัต์ให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ เขียนตำรา วิชาที่อาจารย์ผู้สอนซึ่งดูจะเป็นการ เปิดโอกาสที่แคบเพราะอาจารย์ท่านใดที่ไม่ได้เป็น เจ้าของ วิชาโดยตรงอาจไม่มีโอกาส เขียนตำรา เลย

การที่มหาวิทยาลัยจะประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยทราบว่าจะมีมหาวิทยาลัยมีโครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ ทำได้หลายทางแต่มีวิธีการหนึ่งที่ทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่ทราบคือ หนังสือเรียนหรือประกาศ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง) อาจเป็นเพราะ เป็นวิธีการที่จะให้อาจารย์ทั้งหลายทราบได้อย่างรวดเร็ว และทั่วถึง แต่ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ที่อาจารย์ทราบก็เพราะ เป็นระเบียบที่กำหนดให้อาจารย์แต่ละสาขา วิชา เขียนตำราตามหลักสูตร

5. อาจารย์ส่วนใหญ่ เห็นว่าบทบาทของโครงการตำราฯ ควรผลิตตำราที่เป็นภาษาไทย ทั่วไปเรียนและเอกสารทางวิชาการที่มีคุณค่าถึงแม้จะมีผู้เรียนน้อย มีเฉพาะมหาวิทยาลัยรามคำแหง เท่านั้นที่เห็นว่าเป็นว่าโครงการตำราฯ ควรส่งเสริมการเขียนและแปลตำราทุกชนิดของอาจารย์ อาจเป็นเพราะภายในมหาวิทยาลัยยังมีการส่งเสริมทางด้านนี้น้อย อาจารย์ของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มุ่งเขียนเฉพาะตำราวิชาที่ตนสอนเท่านั้น

ในด้านการดำเนินการของโครงการตำราฯ นั้น อาจารย์ของทุกมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าโครงการตำราฯ ควรเป็นหน่วยงานที่คิดราคาขายให้คุ้มทุนพอเลี้ยงตัวได้เท่านั้น มิใช่คิดถึงแต่กำไรที่จะขายเฉพาะตำราที่จะขายได้ดีเท่านั้น มิฉะนั้นแล้วตำราที่มีคุณค่าแต่มีผู้ใช้น้อยก็ไม่สามารถผ่านการพิจารณาของโครงการตำราฯ ได้เลย ที่เป็นเช่นนี้เพราะความไม่พอใจในสภาพปัจจุบันของโครงการตำราฯ ที่มุ่งพิมพ์เฉพาะตำราที่คาดว่าจะขายได้ดีเท่านั้น

สิ่งสูงใจหรือแรงกระตุ้นให้คณาจารย์เขียนตำรา อาจารย์ทุกมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การได้รับตำแหน่งทางวิชาการ เป็นสิ่งสูงใจอันดับแรก รองลงไปคือ ความต้องการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะความต้องการมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และความมีเกียรติยศชื่อเสียง

รูปแบบของการจ่ายค่าตอบแทนในการแต่งตำรา อาจารย์ของทุกมหาวิทยาลัยลงความเห็นว่าควรจ่ายค่าตอบแทนเหมาจ่ายทุกครั้งที่มีพิมพ์หน้าய ซึ่งดูจะเป็นวิธีการจ่ายค่าตอบแทนที่ยุติธรรมแก่ผู้เขียน เป็นที่สุด

6. ในการผลิตตำราภาษาไทยของมหาวิทยาลัยนั้น อาจารย์ของทุกมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัย เข้ามาร่วมเขียนตำรากับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เพราะเมื่อรวมความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่กว้างขวางของผู้ทรงคุณวุฒิเข้าไปแล้วจะทำให้ตำรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น และการผลิตตำราภาษาไทยของมหาวิทยาลัยควรจะเกิดจากการเขียนขึ้นใหม่เป็นอันดับแรก การแปลจากตำราต่างประเทศและการเรียบเรียงเป็นอันดับรองลงไป เนื่องจากความต้องการผลงานทางวิชาการที่เกิดจากความคิดค้นสมอง และประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ ให้ผสมผสานกันออกมาเป็นตำราที่เขียนขึ้นใหม่มีใช้การนำความรู้จากแหล่งอื่นซึ่งบางครั้งยากที่จะประสานให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงและสิ่งแวดล้อมของประเทศเรา ส่วนการส่งเสริมให้มีการใช้ตำราร่วมกันในสาขาวิชาเดียวกันระหว่างมหาวิทยาลัย-การมีตำราภาษาไทยใช้ทุกชั้นปีของมหาวิทยาลัย และการส่งเสริมให้มีการแปลวารสารทาง

วิชาการที่มีคุณค่าของต่างประเทศเป็นฉบับภาษาไทย อาจารย์ทุกมหาวิทยาลัย เห็นว่าสมควรมีเป็น
 อย่างนี้ เพราะเห็นพ้องต้องกันว่าจะเป็นการริเริ่มโครงการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

7. ในการสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการผลิตตำรา นอกจากมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ริเริ่มใหญ่
 แล้ว คณะวิชาซึ่งเป็นตัวสำรองยังมีส่วนสนับสนุนการผลิตตำราของอาจารย์ภายในคณะอีกด้วย
 ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการจัดตั้งโครงการส่งเสริมตำราโดยพิมพ์
 จำนวนมาให้ และมีการช่วยจัดทำและอำนวยความสะดวกในการทำเอกสารประกอบการสอน
 (โดยการพิมพ์โรเนียว) ส่วนมหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ผลิตให้อาจารย์ในคณะ (ล่าช้า) แต่งตำราตามรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย
 เพราะเป็นลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยที่จะให้ได้อะไรสำหรับการเรียนการสอนโดยนักศึกษา
 อาจารย์ตำราเป็นครูผู้ให้ความรู้

8. องค์ประกอบสำคัญของการส่งเสริมการผลิตตำราตามความคิดเห็นของอาจารย์ของ
 ทุกมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่แล้วจะเน้นด้านนโยบายของโครงการส่งเสริมการผลิตตำรา ว่าควรจะมี
 นโยบายและหลักเกณฑ์ที่แน่ชัด และสามารถประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ผู้เขียนตำราหรือ
 บุคคลทั่วไปในมหาวิทยาลัยทราบอย่างทั่วถึง เพราะถ้าไม่เช่นนั้นแล้วการผลิตตำรา
 ของมหาวิทยาลัยจะไม่ก้าวไกลกว่าที่ควร นอกจากด้านนโยบายแล้วผู้บริหารโครงการฯ และ
 ระบบการคัดกรองที่มีประสิทธิภาพก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าขาดผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพสามารถ
 ตัดเงินงานให้บรรลุจุดประสงค์หรือนโยบายที่ตั้งไว้โครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ ก็ไม่สามารถ
 อยู่รอดได้ จึงประมาณเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของโครงการฯ ในการดำเนินการได้อย่างเต็มที่
 การที่จะให้ได้อะไรซึ่งตำรานั้นมหาวิทยาลัยจะต้องมีส่วนส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งกระตุ้นอาจารย์
 ภายในมหาวิทยาลัยของตนให้หันมาเขียนตำรา ซึ่งจะใช้วิธีการใดก็ได้แล้วแต่เทคนิคของแต่ละ
 มหาวิทยาลัย เมื่ออาจารย์หันมาสนใจเขียนหรือมีแรงบันดาลใจให้เขียนตำรา และสิ่งหนึ่งที่
 เขียนนั้นมาให้โครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยเพื่อให้อาจารย์สามารถคัดพิมพ์ให้
 โครงการฯ ก็ควรมีเกณฑ์การพิจารณาและคณะกรรมการที่เที่ยงธรรมรวมทั้งมี Reader ที่ตระหนักในคุณค่า
 ทางวิชาการในการพิจารณาตำราที่ส่งมา และหาวิธีการที่จะทำให้ผู้เขียนตำราที่ไม่ผ่านการ
 พิจารณามีกำลังใจและความตั้งใจที่จะเขียนตำราต่อไป

ถ้าหันมาพิจารณาในด้านตัวผู้เขียนตำราจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากในการเขียน
 ตำราคือ ความรู้ความสามารถและความถนัดของอาจารย์ในการเขียนตำรา ซึ่งถ้าอาจารย์ขาด

เสียซึ่งองค์ประกอบด้านนี้แล้วจะทำให้ตำราด้อยคุณภาพลงไป สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เวลาปัจจุบันนี้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีภาระงานในด้านการสอน การบริการและงานบริหารมากจนทำให้ไม่มีเวลาเขียนตำรา และในการเขียนตำราแหล่งค้นคว้าข้อมูล (เช่น หนังสือตามรายสาขาต่าง ๆ ห้องสมุด) จะต้องมีความพอสมควรเพราะถ้าไม่มีแหล่งข้อมูลดังกล่าวความรู้จะอยู่ในวงจำกัดไม่ก้าวไกลเท่าที่ควร ตำราที่ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้จัดพิมพ์ได้นั้นผู้เขียนจะได้รับค่าตอบแทนในรูปของค่าลิขสิทธิ์ เงินรางวัล ตำแหน่งวิชาการ ชื่อเสียง การเผยแพร่ ตำราเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการกระจายตำราให้แก่บัณฑิตอย่างทั่วถึง เพราะถ้าไม่มีการเผยแพร่ตำราให้กระจายออกไปแล้วจะทำให้ความรู้อยู่ในวงจำกัด ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มหาวิทยาลัยจะต้องตระหนักและหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้

9. อุปสรรคที่สำคัญในการผลิตตำรา การเขียนตำรามักจะพบอุปสรรคหลายด้านด้วยกัน เช่น ความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังของคณะและมหาวิทยาลัย เพราะเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การส่งเสริมและสนับสนุนยังอยู่ในวงจำกัด เฉพาะผู้ที่มีความรู้หรือมีชื่อเสียงเท่านั้นที่จะได้รับการสนับสนุนทำให้เกิดการขาดกำลังใจขึ้น ในการเขียนตำราสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การมีประสบการณ์และความชำนาญในการเขียนตำราและแหล่งค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลประกอบการเขียน เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเขียนตำรา ซึ่งมหาวิทยาลัยควรหาวิธีการที่จะสร้างเสริมประสบการณ์การเขียนตำราโดยการคัดอบรมสัมมนา ระหว่างผู้มีประสบการณ์การเขียนตำราและผู้ไม่มีประสบการณ์เพื่อจะได้ช่วยกันถึงปัญหาและวิธีการที่จะเขียนตำราอย่างไร การมีเวลาที่จะเขียนตำราโดยลดภาระงานสอนและงานบริการลงเพราะเวลาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเขียนตำรา มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสโดยการให้เวลาคือ พักงานสอนหรืองานบริหารสักระยะหนึ่งสำหรับการเขียนตำราแก่อาจารย์ แรงกระตุ้นและเงินทุนในการจัดพิมพ์ตำราแม้ตำราบางเล่มจะมีผู้เรียนน้อยเพราะในการดำเนินการใด ๆ ก็ตามกำลังใจและกำลังใจที่ถือเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การดำเนินการนั้น ๆ เป็นไปด้วยดี การที่ตำราเล่มใดถูกเสนอเข้าพิจารณาเพื่อขอจัดพิมพ์กระบวนการหรือขั้นตอนในการพิจารณาไม่ควรใช้เวลานานจนเกินไปเพราะอาจทำให้เนื้อหาวิชาล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ ความเที่ยงธรรมในการพิจารณาตำราและค่าตอบแทนที่ผู้เขียนสมควรจะได้รับ เหล่านี้คืออุปสรรคที่อาจารย์ส่วนใหญ่ของ 4 มหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นตรงกัน

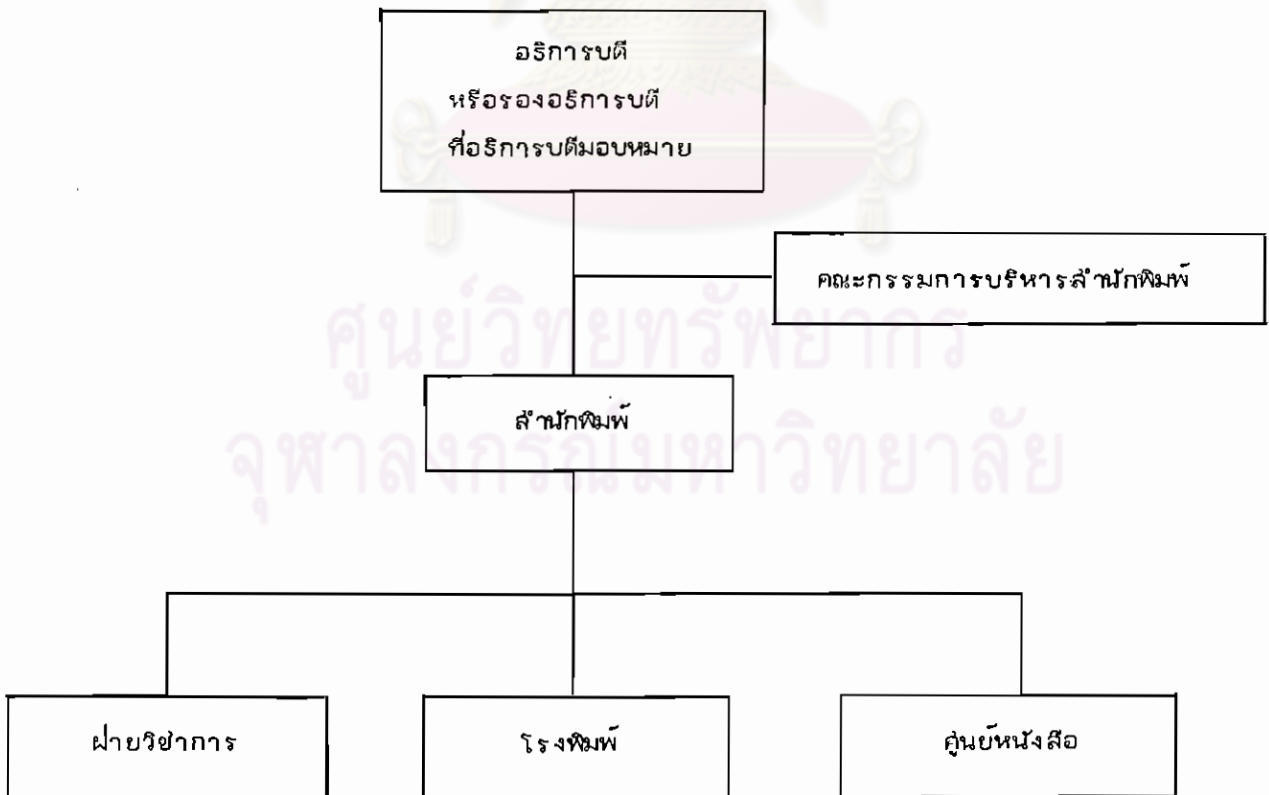
ผลจากการวิเคราะห์ครั้งนี้พอสรุปได้ว่า โครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีการบริหารงานและดำเนินงานโดยมุ่งเน้นให้โครงการฯ สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ คือสรรหาตำราที่มีคุณภาพและมีความต้องการใช้มาพิมพ์โดยการจ่ายค่าตอบแทนตามที่กำหนด พร้อมทั้งให้โครงการฯ ดำเนินการได้โดยตัวเองและสามารถเลี้ยงตัวเองได้ในอนาคต ส่วนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นหรือมองคนละแง่มุม คืออาจารย์คิดว่าโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยควรเป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่ต้องบริการและเปิดกว้างพร้อมที่จะพิมพ์ตำราที่มีอาจารย์ผู้เขียนเล่นอให้จัดพิมพ์ เป็น การบริการและไม่หวังกำไรแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการได้ค่าเขียนในอัตราที่พอสมควรด้วย ซึ่งนับว่าการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยและความต้องการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยยัง เดินสวนทางกันอยู่ เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยควรหาวิธีการหรือหลักการอื่นใดที่จะให้โครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานสู่จุดหมายที่ตั้งไว้พร้อมทั้งสามารถสนองความต้องการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยไปพร้อม ๆ กัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

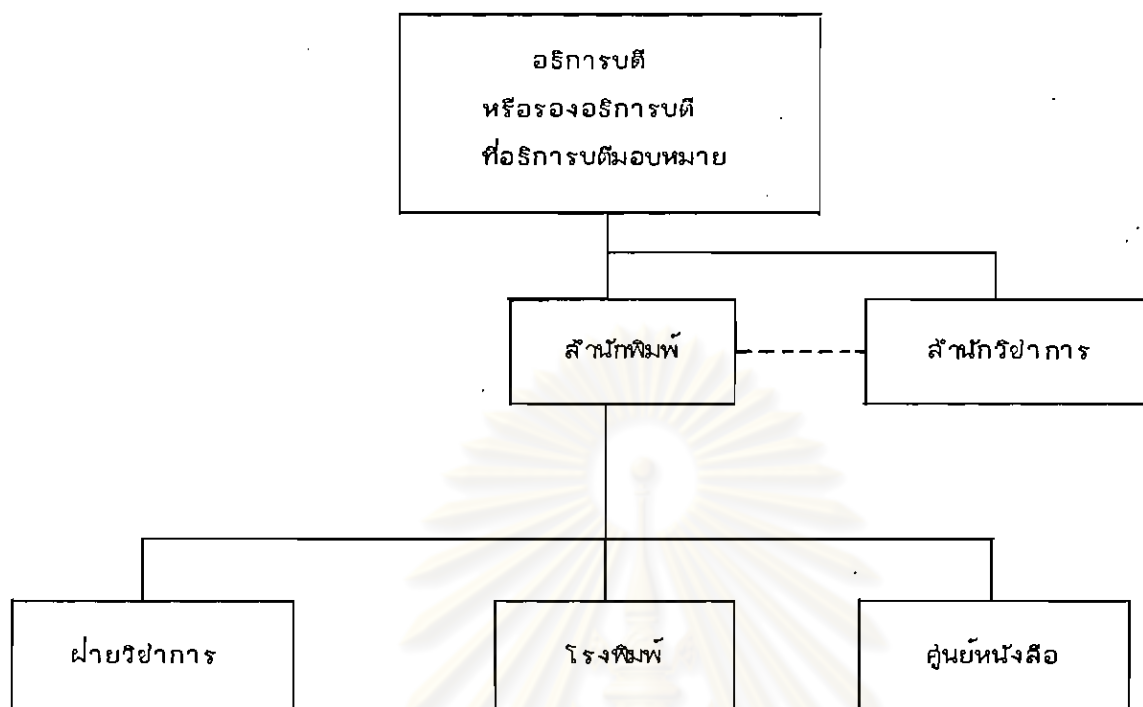
จากผลการวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอเสนอแนะรูปแบบ โครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยในระบบปิดและระบบเปิด ซึ่งอาจจะใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ดังนี้คือ

1. โครงสร้างการบริหารและการดำเนินงานของ โครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยในระบบปิดนับว่ามีหน่วยงานที่พร้อมที่จะสนองตอบนโยบายของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมการผลิตตำรา คือ มีสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือ แต่ควรจะมีฝ่ายการบริหารงานใหม่ คือ ให้รวมทั้ง 3 หน่วยงานเข้าด้วยกัน โดยอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาคนเดียวกันคือ อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานและการประสานงาน ส่วนมหาวิทยาลัยในระบบเปิดถึงแม้จะมี 3 หน่วยงานดังกล่าวข้างต้น แต่ก็ไม่สามารถมีโครงสร้างของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยในระบบปิดในตนเองเดียวกัน ดังนี้

โครงสร้างของสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยในระบบปิดให้สำนักพิมพ์ขึ้นตรงต่ออธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายให้รับผิดชอบ มีคณะกรรมการบริหารสำนักพิมพ์เป็นผู้กำหนด นโยบายและระเบียบการบริหารงานของสำนักพิมพ์ ภายใต้ความเห็นชอบของอธิการบดี รวมทั้ง ควบคุมดูแลรับผิดชอบ การบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ของสำนัก - พิมพ์ ซึ่งคณะกรรมการบริหารงานสำนักพิมพ์ประกอบด้วย อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่อธิการบดี มอบหมายเป็นประธาน ผู้แทนสภาคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิประมาณ 2-3 ท่าน รองอธิการบดีฝ่าย วิชาการ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์เป็นกรรมการและ เลขาธิการ สำนักพิมพ์แบ่งสายงานเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ โรงพิมพ์ ศูนย์หนังสือ แต่ละ ฝ่ายมีคณะกรรมการดำเนินงานของฝ่ายทำหน้าที่บริหารงานและควบคุมการดำเนินงานของฝ่าย ให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารงานสำนักพิมพ์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานของ ฝ่ายต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ เป็นประธาน ผู้แทนจากคณะกรรมการบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ หัวหน้าหรือผู้จัดการฝ่าย เป็นกรรมการและเลขาธิการ นอกจากนี้ในฝ่ายวิชาการ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการสาขาต่าง ๆ เช่น คณะอนุกรรมการ วิชาการสาขา - มนุษยศาสตร์ คณะอนุกรรมการ วิชาการสาขาสังคมศาสตร์ เป็นต้น คณะอนุกรรมการ วิชาการ สาขาต่าง ๆ ควรประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ อาจเป็นอาจารย์ภายในหรือ ภายนอกมหาวิทยาลัยก็ได้ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกตำราวิชาต่าง ๆ ว่าเล่มใดควรได้รับ การตีพิมพ์ หรือสรรหาผู้เขียนในวิชาที่คาดว่าขาดแคลนตำราหรือพิจารณาจัดพิมพ์หนังสือคุณภาพดี ทางวิชาการที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

ส่วนโครงสร้างของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยในระบบเปิด ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง คือมหาวิทยาลัยไม่มีชั้นเรียน มีการกำหนดให้การเรียนการสอนใช้สื่อ ประเภทต่าง ๆ เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสิ่งพิมพ์อันได้แก่ตำรา เอกสารการสอนต่าง ๆ ฉะนั้นการสร้างตำราจึงเป็นหัวใจสำคัญและจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดให้เกิดขึ้นและเสร็จทันภายใน ระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งขอเสนอรูปแบบของโครงการฯ ดังนี้

จะเห็นได้ว่าโครงสร้างของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราจะคล้ายคลึงกับโครงสร้างของโครงการฯ แรก แต่จะต่างกันตรงที่ว่าจะมีสำนักวิชาการทำหน้าที่จัดเตรียมเนื้อหาของเอกสารการสอนที่สมบูรณ์ส่งให้สำนักพิมพ์ดำเนินการต่อไป และฝ่ายต่าง ๆ มีหน้าที่ดังนี้

1. ฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ประสานงานกับสำนักวิชาการในเรื่องเอกสารการสอนที่เขียนขึ้นตามหลักสูตร ส่วนเอกสารหรือหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ ให้ฝ่ายวิชาการของสำนักพิมพ์เป็นผู้ดำเนินการโดยประสานงานกับสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
2. โรงพิมพ์ ทำหน้าที่ประสานงานกับฝ่ายวิชาการในการดำเนินการจัดพิมพ์เอกสารการสอน หนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
3. ศูนย์หนังสือ ทำหน้าที่เผยแพร่ โฆษณา และจัดจำหน่ายตำราและสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยแก่บุคคลและผู้สนใจทั่วไปโดยไม่เน้นเฉพาะนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนเท่านั้น

การวัดโครงสร้างการบริหารงานของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราฯ เช่นนี้ จะทำให้การดำเนินงานการผลิตตำราเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ภายใต้นโยบายเดียวกัน ทั้งในด้านวิชาการ การผลิต ต้นทุน และความรวดเร็ว เพราะทุกฝ่ายมีวัตถุประสงค์ร่วมกันชัดเจน ย่อมก่อประโยชน์ในส่วนรวมและต้นทุนการผลิตจะลดลงซึ่งจะทำให้ราคาหนังสือลดต่ำลงด้วย และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและการดำเนินงานให้มหาวิทยาลัย

ส่วนการผลิตตำราของโครงสร้างของโครงการส่งเสริมการผลิตตำราของมหาวิทยาลัยเปิด การคัดสรรตำราหรือเอกสารการสอนไม่ต้องกระทำเพราะเป็นหน้าที่ของสำนักวิชาการที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักสูตร สำนักพิมพ์เพียงรับต้นฉบับที่สมบูรณ์ของเอกสารการสอนมาดำเนินการจัดพิมพ์ แต่หน้าที่หลักคือการพยายามคัดสรรหนังสืออ่านประกอบ โดยประสานงานกับสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยในการเขียนตำรา

4. ค่าตอบแทนในการเขียนตำรา ขอเสนอรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนในการเขียนตำรา ดังนี้

1. สำหรับค่าตอบแทนในการเขียนตำราของมหาวิทยาลัยเปิดควรให้ค่าตอบแทนในการเขียนเฉพาะการพิมพ์เป็นคราว ๆ ไป ตามจำนวนพิมพ์หรือตามจำนวนที่ขายได้ แต่ให้กำหนดให้ค่าตอบแทนขั้นต่ำด้วย ว่าถึงแม้ว่าจะขายได้น้อยเท่าใดก็ตามผู้เขียนก็จะได้ค่าตอบแทนขั้นต่ำตามที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อเป็นการปกป้องและสร้างเสริมกำลังใจให้กับผู้เขียนตำราที่มีคุณภาพ แต่มียอดการจำหน่ายน้อย ส่วนค่าตอบแทนขั้นสูงนั้นไม่ต้องกำหนดแต่ให้ เป็นไปตามปริมาณที่จำหน่ายได้ ซึ่งจะ เป็นวิธีสูงใจให้ผู้เขียนตำราที่จำหน่ายได้มาก ๆ พิมพ์หนังสือกับสำนักพิมพ์แทนที่จะไปพิมพ์กับสำนักพิมพ์เอกชน

2. การให้ค่าตอบแทนในลักษณะของมหาวิทยาลัยเปิดควรเป็นการเหมาะสมจ่ายค่าลิขสิทธิ์ โดยกำหนดระยะเวลาของการให้ลิขสิทธิ์แก่มหาวิทยาลัย เช่น ในระยะเวลา 5 ปี เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะเหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยเปิดที่ไม่สามารถคาดการณ์จำนวนนักศึกษาและจำนวนพิมพ์ได้ ให้ผู้เขียนทุกรายไม่ว่าจะพิมพ์มากหรือน้อยให้ได้เท่ากันหมด ซึ่งจะ เป็นวิธีที่ประกันรายได้ และไม่เป็นการเอาเปรียบผู้เขียนจนเกินไป

5. การเผยแพร่และการจัดจำหน่าย

ให้ฝ่ายจัดจำหน่ายและเผยแพร่ของสำนักพิมพ์คือศูนย์หนังสือ ทำการเผยแพร่ตำราของมหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย อาจารย์ นักศึกษา หรือแม้แต่สถาบันภายนอก เพื่อจะได้ทราบว่าสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยพิมพ์หนังสืออะไรบ้าง และเมื่อใดมีผู้สนใจสั่งซื้อก็ให้สั่งซื้อโดยตรงที่สำนักพิมพ์หรือผ่านทางผู้แทนจำหน่ายเอกชนอื่น ๆ ได้ (ทั้งนี้สำนักพิมพ์จะต้องมีระบบบัญชีและการตลาดที่รัดกุม)

ส่วนการเผยแพร่ และการจัดจำหน่ายตำราของมหาวิทยาลัยในระบบเปิด ควรจัด
จำหน่ายและเผยแพร่ตำราของมหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวางแก่ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปด้วย
ไม่เฉพาะเจาะจงว่านักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนเท่านั้นถึงจะจำหน่ายตำราให้

คุนยวิทยทรพยากร
จุพาลงกรณมหาวิทยาลัย